

plačo preživljati številčno enako družino in nimam šolskega stanovanja. Pa to so kajpada moje privatne zadeve, ki ne spadajo sem. Seveda, če se mora kdo zgolj radi pomankanja preseliti v onostranstvo, je to tudi njegova privatna zadeva!

V nekem mestecu ima ženo učiteljico večina gospodov z akademsko naobrazbo in še nekateri drugi. Upam, da vendar nihče ne bo trdil, da predstavlja plača teh tovarišic šele eksistenčni minimum.

Ti primeri niso izmišljeni in ne osamljeni. Prišli bi jim lahko še celo stotice onih tovarišev, ki imajo že polno službeno dobo in bi se brez vsake škode lahko umaknili in dali prostor mlajšim brezposelnim močem. Precej je tudi poročenih in upokojenih učiteljic, ki so z največjo muko vztrajale v službi 10 let, nato pa zaprosile za pokoj. Ali bi bila to socialna krivica, ako bi jim odpadla pokojnina? Koliko pa je še upokojencev z dvojnemu zaslužkom. Pravično bi bilo, da se vsakemu upokojencu, ki stopi v privatno službo, za ta čas prikaže pokojnina v prid brezposelnim.

Učiteljice v dravski banovini predstavljajo dve tretjini vsega učiteljstva. To nenaravno in krivično številčno razmerje se mora popraviti v prilog moškega spola. To ni prav nič

srednjeveškega, saj smo že toliko napredovali, da velja tudi gospodinjstvo in materinstvo za poklic. Materinstvo je obenem težka obremenitev ženskega spola, ki gotovo iz raznih bioloških razlogov obremenilno vpliva na kvaliteto njenega dela v službi. Bilo bi celo krivično in proti načelom enakopravnosti, če bi zahtevali od ženskega spola, da naj istočasno vrši kar dva poklica.

Po izvršeni korekturi bi vsled razlike v višini plač z ozirom na to, da bi že več let službujočo reducirano učiteljico nadomestila nova učna moč z mnogo manjšo plačo, nastal prihranek več milijonov dinarjev. Ne bilo bi pravično, da bi to vsoto uporabili za katerokoli bodi svrhu, temveč ga je treba vrniti družini. Zvišati je treba rodbinsko določilo za ženo, da bo s tem dana družini eksistenčna možnost.

Živimo v izredno težkih razmerah, v katerih so neizbežni tudi izredni ukrepi. Socialna dolžnost vseh, ki živijo v količkaj bolj-ših razmerah je, da tudi nekaj teh udobnosti žrtvujejo za svojega bližnjega — trpina. Čemu bi oklevali, ko se bo prej ali slej to kljub našemu protestu vendarle uresničilo? Poglejmo socialni čut in vzljubimo svojega bližnjega in šlo bo!

(Hispana Esperanto Asozio) je sklenila prirediti tečaj za učiteljstvo v Madridu in v treh drugih mestih. Razdelila bo 11 nagrad po 400 peset in kongresno karto za Kolinski esperantski kongres. Nagradjeni učitelji bodo morali potem poročati o svojih skušnjah ministrstvu prosvete. — Kakor vidimo, se esperanto povsod širi in pridobiva vedno nove prijatelje.

»Za ženo za moje in za otroke —
»Tempo živi na otroke«

LJUBLJANA Za gotovino: MARIBOR
Gledališka 4 Selenburgova 4 Slovenska 18

JADRANSKA STRAŽA OB SEVERNIM MEJI

Narodne šole ob severni meji so prejele decembra 1932. vabilo za ustanovitev Podmladka Jadranske straže. Znano vam je, da naše morje potrebuje danes bolj ko kdajkoli prej zvestih stražarjev. Jugoslavija brez Jadrana ne more obstati, ker so to pljuča, s katerimi diha, toda tudi obratno: Jadran je brez čvrstega zaledja izgubljen. Ni še vse naše ljudstvo izprevidelo, da naš obstanek in napredek sloni na tako ozki vzajemnosti zaledja z morjem, ker o tem ni bilo v dovoljni meri poučeno. Radi tega so širši sloji več ali manj brez posebnega interesa sprejemali vsa vprašanja o usodi našega morja. Drugačno zanimanje za morje je pri naših sosedih, ki so spoznali, da so državi, ki ima morje, ne le odprta vrata v svet, temveč da je ono tudi bogati vir dohodkov. To nam potrjuje tudi dejstvo, da so se za naš lep Jadran večkrat bili težki in krvavi boji. Društvo Jadranska straža ima plemenit namen, širiti povsod, kjer je potrebno ljubezen do našega morja, poučevati vse sloje o njegovi gospodarski in kulturni važnosti in potem tega spoznanja probujati v ljudeh nacionalni duh in državno edinstvo. Z ozirom na nacionalne razmere, v katerih je naše ljudstvo ob severni meji živelo do prevrata, kakor tudi na sedanje obmejne razmere in stike, je neobhodno potrebna in koristna za povzdigo narodne zavesti in narodnega duha, propaganda po programu Jadranske straže. To se ima začeti pri naših najmlajših državljanih. Obmejni pas moramo utrditi s postojankami Jadranskih stražarjev, katerih utrdb bodo slonele na zdravem nacionalizmu in resnični ljubezni do domovine. Učiteljstvo ob severni meji je z resnim pojmovanjem zadeve šlo na delo za vzvišene cilje. Po šolah se vršijo predavanja o Jadranski straži in njenih nalogah, nabira se podmladek, Jadranski stražarji oborožujejo svoje duše. Na neki šoli šteje »Podmladek Jadranske straže« nad 300 članov. Naprej za jugoslovanski Jadran!

Sološne vesti

— Nov načelnik za osnovni pouk v prosvetnem ministrstvu. Z ukazom Nj. V. kralja je bil imenovan na predlog g. prosvetnega ministra za načelnika za osnovni pouk v prosvetnem ministrstvu g. Miladin Sevarlić, dosedanji inspektor istega ministrstva.

— Praktični učiteljski izpiti na drž. učiteljski šoli v Mariboru se začno v četrtek, dne 20. aprila t. l. Kandidati (-tke) naj se priglasijo osebno v ravnateljski pisarni v sredo, dne 19. aprila t. l., od 16. do 18. ure popoldne. Prošnje za prijem na izpitu je treba poslati po uradni poti do dne 10. aprila t. l. — V Mariboru, dne 22. februarja 1933. Predsednik komisije: Direktor F. Kadunc.

UCITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — Frančiškanska ulica 6

— Popravek. Zadnji odstavek v izjavi sekcije pod naslovom »Predsedniku sreske organizacije učit. društva za Ljubljano-okolica, zah. del«, v zadnji številki, je tiskarski škrat pokvaril in se mora glasiti: »Vsako izjavo poedincev z žaljivo in izzivalno tendenco pa vodstvo sekcije odklanja, ker je treba vsako javno vprašanje dostojno obravnavati. Udruženje je resna organizacija in smatra, da je zdrav le tisti patriotizem in nacionalizem, ki bazira na poštenosti.«

— »Učiteljski tovariš« št. 27. od dne 23. II. 1933. je objavil na str. 3. notico: »Učiteljski poročeni par...« Podpisani izjavljam, da se je omenjeni dopis objavil brez moje vednosti ter nisem z njim v nikaki vezi. — Kikl Janko, učit. Selnica ob Dravi.

— Umril je dne 21. t. m. na Pilštajnu šolski upravitelj tovariš Staufer Fran. Ves čas svojega službovanja, skoraj 30 let, je bil član učiteljskega društva za kozjanski okraj.

— Ivan Rigler, šolski upravitelj v Semiču, je po dolgi bolezni, ki si jo je nakopal v ruskem ujetništvu dne 26. februarja t. l. zatnil svoje trudne oči. Istega dne se je preselila z njim v boljši svet njegova mati, ki jo je tako otroško ljubil. Zvestemu tovarišu ohranimo prijazen spomin, njegovi užalošeni soprogji Pavli naše iskreno sožalje!

Šolski upravitelj † Franc Štauffer

Trg Pilštajn, starodaven trg s prangerjem in zgodovino. Na holmu leži in po zavilih stehaz priročno vanj. Kup hiš, tesno povezanih med sabo, ki se tišče druga k drugi kakor piščeta pod koklo. Romantičen, kakor so sploh romantični vsi stari trgi. Ob njega vzhodu teče mimo cesta — življenje: hodi svojo pot in se ogiblje strmin in holmov, ki jih je srednji vek tako zelo ljubil. In se ti zdi, da se takle trg dandanes čudi sebi samemu: »Kako da sem zlezal sem gor na hrib, ko je vendar spodaj toliko življenja, ki drvi mimo? Nikdo ne hodi name, če pa pride, se le trenutek zamudi — da ja čim prej nategne korak naprej, naprej. Kakor da se boji umreti v mojem naročju!...«

Ali čudno! Pokojni Franc Štauffer, šolski upravitelj na Pilštajnu, je bil že tretji v tem trgu, ki je vztrajal vso svojo življenjsko dobo na enem samem kraju. Šola v Pilštajnu obstoji od leta 1802. Na nji je delovalo od sedaj 31 učiteljev. Dva tovariša med temi sta delovala vsak po 40 let, pokojni Štauffer pa nekoliko manj kot trideset. Prvo in zadnje mesto. Začetek in konec življenja. Kot mlad fant je prišel, da pojde čim prej dalje za svojimi ideali, pa je ostal, dal vsemu okolišu svojo dušo, svojo mladost in nazadnje tudi svoje telo. Ostal je, da daje in nazadnje umrje! Glej, prijatelj, to je zgodovina slovenskega učitelja! Koliko generacij je v tridesetih letih? Kolikor jih je — vsem si učitelj, vzgojitelj in voditelj, če vztrajaš v podrobnem delu, ne za narod-frazo, temveč za narod-živi organizem delovnega ljudstva. Pisati o učitelju, ki je delal trideset let ali še več na enem samem kraju? Delal brez

fraz in teoretičnih razglabljanj, temveč dejansko — praktično? Prepričan sem, da je težko pisati, ker ni podatkov, ker je sam, edini podatek, v večnosti!

Pokojni Franc Štauffer se je rodil 19. novembra 1877. v Trbovljah kot sin učitelja Franca Štaufferja. Studiral je gimnazijo v Mariboru, kjer je maturiral 25. oktobra 1899. Študije je nadaljeval na univerzi v Grazu, študiral je pravo. Toda — gmotnih sredstev ni bilo. Vrnil se je domov in zaprosil za učiteljsko službo. Dobil je učiteljsko mesto na Pilštajnu, kamor je prispel 1. marca 1903. Sicer je imel namen, si gmotno pomoči za nadaljnji študij — a ostal je, spoznavši, da je biti učitelj prav tako častno, kakor biti sodnik ali advokat ali imeti kakšen drug akademski poklic. Vojsko je služil mladenič kot praporščak pri domobranskem polku, vojno pa je preživel v zaledju kot »žetveni komisar«. Kot tak je vsepovsod šel ljudstvu zelo na roko. — Pred osmimi leti je postal na Pilštajnu upravitelj šole. Napram večinoma mlajšemu učiteljstvu je bil vedno in povsodi očetovsko dober tovariš in predstojnik, ki je znal razumevati težnje mlajših, bodisi v šoli ali izven nje. Najhujši udarec ga je zadel, ko mu je pred dvema letoma — 27. februarja 1931. — umrla žena. Od tega dne je začel pešati, dokler ni šel za njo v večnost. Umril je v ponedeljek 20. febr. 1933. strt in zmučen.

Kot človek je bil poštenjak od nog do glave. Odkritosten, ki je prijatelju kot nasprotnik povedal resnico v obraz. Mož ravne linije, ki ni klonil pred ničemer in nikomur. Bil je soustanovitelj »Hranilnice in posojilnice v Pilštajnu«, katero so ustanovili l. 1908. Zadnja leta je postal član načelstva in nje blagajnik. Dolga leta je pomagal občini kot občinski tajnik, cerkvi kot organist in pevovodja, gasilnemu društvu kot tihi podpornik,

ko je dajal, da levica ni vedela, kaj dela desnica. Bil je član SKJ, blagajnik JRKD, član sadjarske podružnice itd.

A kar je treba še posebej poudariti: bil je zvest član JUU in dasi zadnje čase bolan, je prihajal na učiteljska zborovanja med prvimi. Vzglede mnogim in mnogim mladim tovarišem! Rekel bi lahko tole: kot človek borbe za pravice stanu je stanu svojemu žrtvoval mnogo dela. To je dokazal v svojih zadnjih, že bolnih letih. In »preziral je tisto mlajše učiteljstvo, ki se je pokazalo komodno in leno za svoj dvig in dvig stanu. Najsi je bil še tak sneg ali še tako slaba pot ali še take žrtve, videl si ga na zborovanju, ko je v istih prilikah marsikateri »mladi« (ki pravijo o njem, da je poln življenja) čepel doma za pečjo, boječ se, da se bo »prehladil«. Življenje ga je toliko preizkusilo, da je vedno naglašal delo in bratstvo.

Ko je mladi pilštajnski učitelj tov. Prisljan Janko ustanovljal v Pilštajnu in okolici »Mlekarsko zadrugo«, je svaril: »Premislite prej! Tu ni podlage mlekarstvu! Ni krav, mleka!« Skeptik. In zopet skeptik. So dejali nekateri, ki ga niso poznali: »Nasprotnik nam je. Ovirna nas!« Niso ga razumeli. Toda šlo je. Ustanovili so mlekarstvo. Pa so mu potožili: »Rabimo še nekoga, starejšega, vas.« In ne da je rekel besede, so spoznali odgovor v njegovem odkritem obrazu. »Blagajnika rabimo!« Prevzel je mesto blagajnika Mlekarske zadruge.

Ali bi lahko napisal življenjepis? Forme opišeš, življenja ne. Klobuk, suktnjo — zunanje, vidljive reči — za dušo treba knjig. In še nisi pri koncu!

Pokopali smo ga v četrtek, 23. febr. 1933. V istem času je odšel, kakor pred dvema letoma njegova gospa soproga. Vsepovsod visok sneg — ali od daleč so prišli kmetje in kmetice, učenci in učenke, znanci in prijati,

Če bi imel jàz televizor, posnel iz »Daj-Dama« bi prizor, ko avtomat dobrot deli, a gostom lice se smeji.

ve, m. š., Čander Martin iz Hrastnika, Godiel Rudolf iz Celja, m. š., Jurman Marija iz Sv. Lenarta, m. š., Bandl Marija iz Brežic, m. š.

V VI. skupino:

Majcen Ruža iz Bohinjske Bistrice, Aničič Josip v Polšniku, Bradaška Albina v Smartnem p. Kranju, Vidmar Gabrijela, St. Lenart n. Laškem, Vidic Anton, Smartno pri Kranju, Vrežec Stanislava, Suhor, Fink Leon, Ljubljana, Hajšek Fran, St. Jur o. j. z., Fink Stefanija, Ljubljana, Zorko Ana, Brdo, Urbajs Ana, Črešnjavec p. Slov. Bistrici, Lešnik Elza, Maribor, Lovšin Ivan, Kočevje, Završan Frančiška, Rudnik, Janežič Ema, Sv. Marko p. Ptuj, Jovan Maks, St. Vid n. Ljubljano, Jevnikar Lovro, St. Vid pri Stični, Komar Stana, Vič, Kramar Olga, Smartno p. Litiji, Knez Olga, Ljubljana, Kramer Alojzija, St. Peter pri Mariboru, Kunaver Marija, Vič, Kramer Fran, St. Peter p. Mariboru, Kržišnik Ivan, St. Peter p. N. mestu, Muršič Ivan, St. Jur ob j. z., Marinko Amalija, Preska, Podbršček Alojzija, Trbovlje-Vode, Pahor Slava, Hajdina, Potočnik Gabrijela, Zagorje, Pečenko Danilo, Vič, Petelin Marija, Vič, Pernel Pavel, Jesenice, Pugelj Ivana, Sv. Lovrenc pri N. mestu, Pečnik Olga, Tolsti vrh, Presker Marija, Teharje, Rožman Ivana, Ribnica-Rakovce Cirila, Kamnik, Rebolj Franja, Maribor, Srebrnič Karla, Pirešica, Sušnik Olga, Trbovlje-Vode, Sežun Andrej, Ljubljana, Sirknik Ljudmila, Vrhnika, Sušnik Marija, Laze, Gabrček Zlata, Vič, Schroff Marija, Cerklje p. Krškem, Rozman Marija, Maribor, Stugar Miroslava, Metlika, Čebul Jernej, Maribor, Černe Franja, Trbovlje-Vode, Semen Pavla iz Ljubljane, Sorčić Katarina iz Dovja, Smole Albin iz Ljubljane, Sever Melanija iz Jesenic, Slavec Ivan iz Laškega, Mihelič Stanislava iz Črnuč, Malenšek Marija iz Predoselj, Bučar Vincencija iz Dragatuša, Borštnik Josipina iz N. mesta, Berglec Avgust iz Ljubljane, Kosmač Mihaela iz Jarenine, Janežič Rado iz Police, Kolnar Antonija iz Gor. Pirnič, Cepuder Amalija iz Ljubljane, Novak Pavla iz Pobrežja, Šircelj Danijela iz Ljubljane, Trobej Cilka iz Soštanja, Rojina Vladimir iz Kranja, Janežič Terezija iz Police, Jereb Antonija iz Konjic, Jurčić Ačim iz Maribora, Justin Matilda iz Zirov, Jureš Ana iz Križevcev, Podreka Ivana iz Sv. Križa, Požar Ladislav iz Most, Prestor Julija iz Preske, Peterlin Angela iz Kočevja, Grom Josipina iz Tržiča.

V V. skupino:

Betriani Božidar, sres. šol. nadz. v Kočevju, Hribnik Fran, učit. na m. š. v Soštanju, Zupančič Ana, m. š. v Celju, Humek Dragotin, m. š. v Mariboru, Rismal Melhior, m. š. v Slov. Bistrici, Lončarič Marija, m. š. v Celju, Šegula Fran, m. š. v Mariboru, Fabjan

Oddelek za učila

Ljubljana
Maribor

Antonija, m. š. v Mariboru, Fakin Anton, m. š. Vič, Ferjančič Fran, m. š. v Mariboru, Cilenšek Fran, m. š. v Celju, Černej Ivan, m. š. v Celju, Golob Albina iz Ljubljane, Klavžar Zora iz Maribora, Krakar Angela, m. š. iz Ljubljane, Korošec Josip iz Maribora, Koržec Janko, m. š. v Sv. Lenartu, Mlačnik Ignacij, m. š. v Celju in Serajnik Marija iz Maribora.

telji, da spremijo k zadnjemu počitku učitelja.

Pred šolo slovo: »Vigred se povrne«. Deca plaka. Otroške solze — najlepši biseri. Pot v par metrov oddaljeno cerkev. — Črna sv. maša. — Sveče.

Na pokopališču se je poslovil pri odprtem grobu pok. Franca Štaufferja preč. gosp. Jakob Rauter, župnik v Pilštajnu, ki je v spremstvu gg. župnikov sosednjih župnij vodil pogreb. Nato je spregovoril slovo tov. predsednik Učiteljskega društva JUU v Kozjem g. šol. upravitelj Albert Čok, ki se je poslovil od blagoga pokojnika v imenu vseh, ki so mogli, a ki tudi niso mogli prihiti na to zadnjo, žalostno pot. Za tema je govoril v imenu gasilcev (ki so ves čas nosili krsto in vence v uniformah) z globoko občuteno besedo visokošolec-jurist g. Milan Regvat, ki je razodel in opisal dobrotno sree blagopokojnega šolskega upravitelja. Nato so začele padati trde grude in težko je odmevalo po pokopališču.

Kadar umrje učitelj, je praznik žalosti. Kaj boš, saj jih je še tisoč zadaj! Ne odgovarjaj, prijatelj moj! Smrt starejšega učitelja se mi zdi prav tako, kakor da je umrl oče, ki je zapustil sinu posestvo. On je oblikoval posest v dobi, polni težav, ti uživaš. Samo pazi, da te ne bi kdo pozdravil z besedo: »Mlad si, tovariš, a glej, poln si mehkužnosti! Komoditeta je tvoja mati, vitka linija botra. Bojisi se prehlada, ko je treba stati na straži. Če boš tako čuval, ne boš vztrajal niti pet let! Zakaj življenje je uganka, ki je ne boš rešil, če mu ne boš šel nasproti s prihvinitimi rokavi in jako dušo!«

Zato pa: blag spomin našemu † tovarišu Štaufferju ki je vztrajal in zbog tega mnogo trpel fizično in duševno.

Albin Podjavoršek.